

1

Overblik over præsentationen

- Introduktion af oplægsholdere, formålet med dagens oplæg
- Introduktion til emnet
  - Forskningsbaseret viden om udfordringer ift. tandbørstning og virksomme strategier hos voksne med autisme
- Erfaringer og Motivation for tandbørstningsprojekt
- Et skridt tilbage – tandbørstning er faktisk en kompleks opgave!
- Introduktion af aktuelt forskningsprojekt
- Spørgsmål og diskussion

Tid til spørgsmål til sidst!
 Undtagelse er forståelsesspørgsmål

2

Introduktion af oplægsholdere

Iben Kring

- Sygeplejerske, cand.scient.san (sprognerd)
- Ansat i psykiatrien siden 2003
- Har arbejdet i Team for ADHD og Autisme siden 2019
- En søn med Tourettes syndrom og Aspergers syndrom

Ann-Marie Low

- Klinisk (neuro)psykolog, PhD vedr. voksne med ADHD (neuronerd)
- Har arbejdet med børn og voksne med autisme
- Har arbejdet i Team for ADHD og Autisme siden 2022.
- En datter, som har autisme / ADHD

SIKON 2026: Team for ADHD og Autisme

3

HVEM OG HVAD er Team for ADHD og Autisme på Psykiatrisk Center Glostrup?

- Voksenpsykiatrisk specialambulatorium i Region Hovedstaden (dækker hele regionen)
- Ca. 40 behandlere
  - læger, specialpsykologer, psykologer, sygeplejersker, socialrådgiver og sekretærer
- Har primært en udredningsfunktion
  - Autismegruppe og korte, individuel psykoedukationsforløb
- Ca 520 patienter henvist til udredning for autisme i 2025

SIKON 2026: Team for ADHD og Autisme

4

4

Formålet med oplægget

- ...er **ikke** at præsentere en færdig løsning på problemstillingen, men derimod:
  - At skabe opmærksomhed om problemstillingen
  - At skabe en øget forståelse af kompleksiteten i tandbørstning
  - At præsentere et aktuelt forskningsprojekt (lanceres i dag!)
  - At dele erfaringer vedrørende effektive strategier

SIKON 2026: Team for ADHD og Autisme

5

5

Introduktion (1)

[1] Mirsky et al, 2021

- Tandbørstning er en daglig aktivitet, der kan være udfordrende for mange (men ikke alle) autister.* [1]
- Erfaringer fra Team for ADHD og Autisme peger på, at det kan være et betydeligt problem for en relativ stor del af de henviste voksne
  - For nogle - en af de største daglige udfordringer.
  - Kræver meget energi
  - Vi ved for lidt, om både den gruppe, for hvem det er et problem, men også om dem, for hvem det IKKE er et problem.
- *Bemærkning om sprogbrug: "autister" og "voksne med autisme" bruges vekslende i dette oplæg.*

SIKON 2026: TEAM FOR ADHD OG AUTISME

6

6

Introduktion (2)

- På gruppeniveau hos både børn og voksne med autisme:
  - dårligere mund- og tandhygiejne end sammenlignelige kontrolgrupper
  - tandstatus varierer meget fra person til person i gruppen.
- Konsekvenser:
  - øget risiko for huller i tænderne, tandkødsbetændelse (caries, parodontose) og andre mundhygiejneproblemer [2 – 4]
  - øget risikofaktor for at udvikle fysiske sygdomme senere i livet f.eks. diabetes og forhøjet blodtryk (hypertension) [5 – 7]
  - forbundet med lav livskvalitet, lavt selvværd og skam (måske fordi det sjældent bliver diskuteret?) [8 – 11]
- Omvendt kan forbedrede tandplejevaner, såsom hyppig tandbørstning, reducere risikoen for negative konsekvenser forbundet med tandproblemer [12]

[2] Barboas et al., 2022; [3] Da Silva, 2017; [4] Sami, 2024; [5] Pussinen et al., 2020; [6] Natarajan et al., 2025; [7] Yin et al., 2023; [8] Billa et al., 2023; [9] Firmino et al., 2022; [10] Fallea et al., 2024; [11] Folker, 2024; [12] Yoo et al., 2023.

SIKON 2026: TEAM FOR ADHD OG AUTISME 7

7

(Vores personlige) motivation for dette projekt 13

- Det kan ikke passe, at der er så lidt forskning indenfor så vigtigt et område!
- Personlige erfaringer
- Interesse for klinisk forskning – skal være anvendelig og gøre en forskel

---

Jeg tænkte: "Somebody should do something about this".

And then I realised that somebody was me.

SIKON 2026: Team for ADHD og Autisme

13

De personlige
erfaringer

SIKON 2026: TEAM FOR ADHD OG AUTISME

14

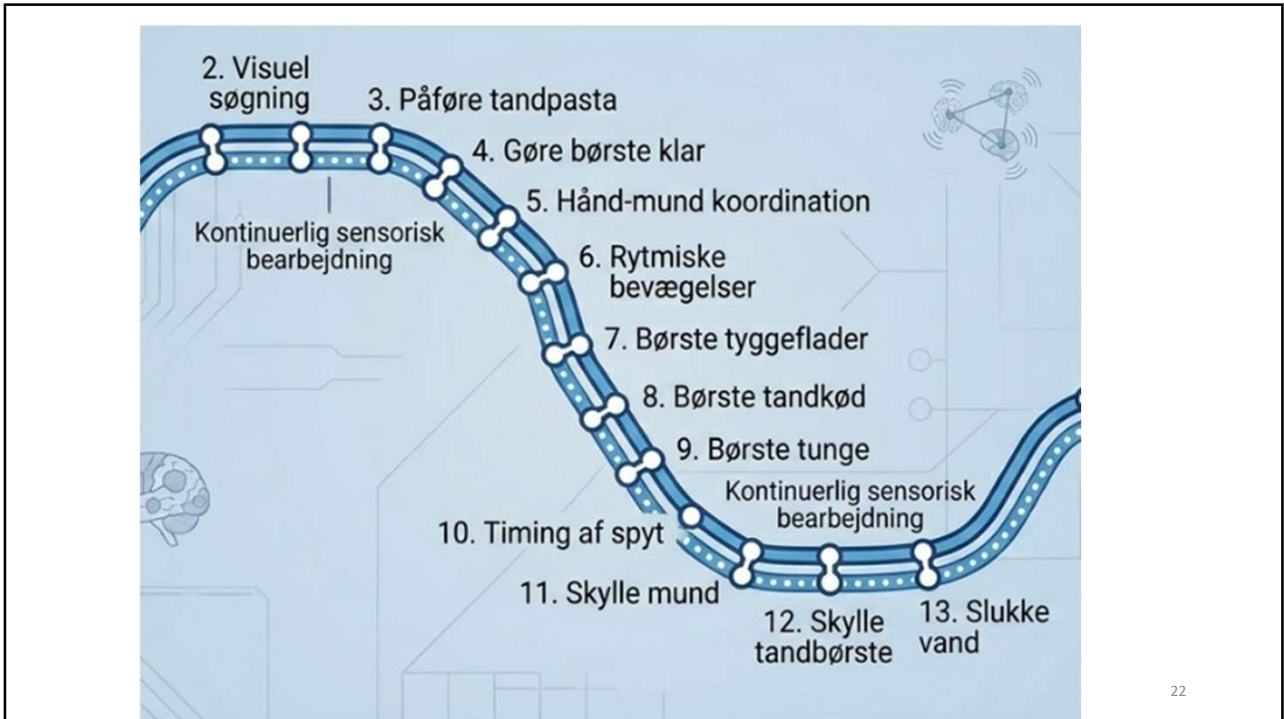
Tandbørstning – det er da en meganem opgave, ikke?

- En nem, rutinepræget opgave, man ikke skal tænke over, og som ikke kræver særlig meget tankevirksomhed, energi eller overvejelse, ikke?
- Men hvis man kigger lidt nærmere på det (en funktionel analyse) - Hvad indebærer tandbørstning?
- Og hvilke hjerneområder skal arbejde for at udføre det?

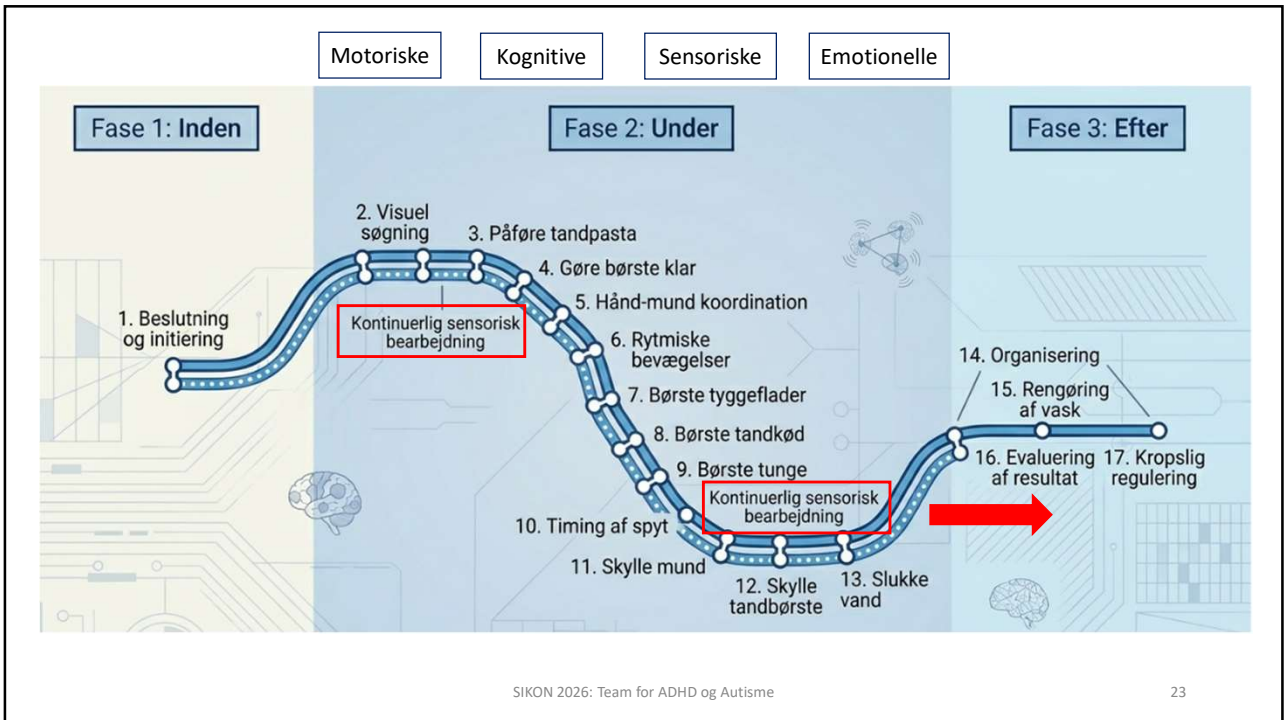
SIKON 2026: Team for ADHD og Autisme

15

15

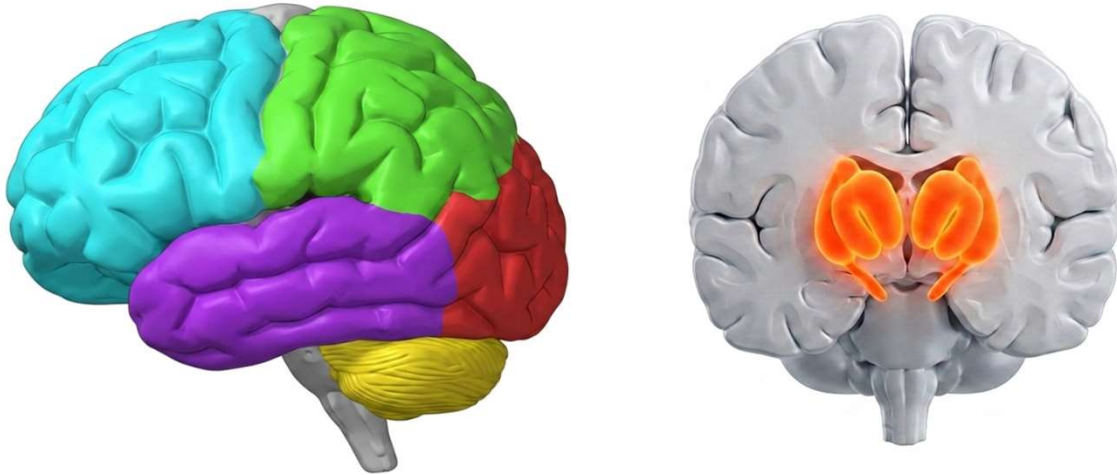

22

23

På hjerneniveau – mange områder som skal på arbejde, særligt hvis processen ikke er automatiseret

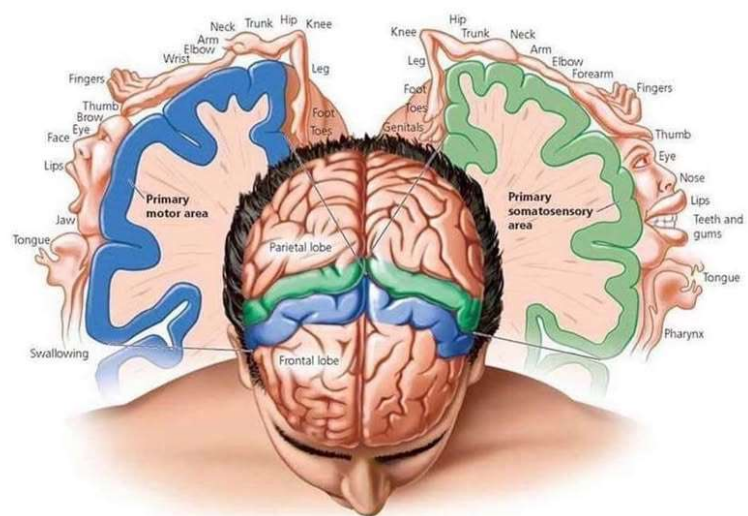

sme

24

24

Sansesensitivitet

SIKON 2026: Team for ADHD og Autisme

25

25

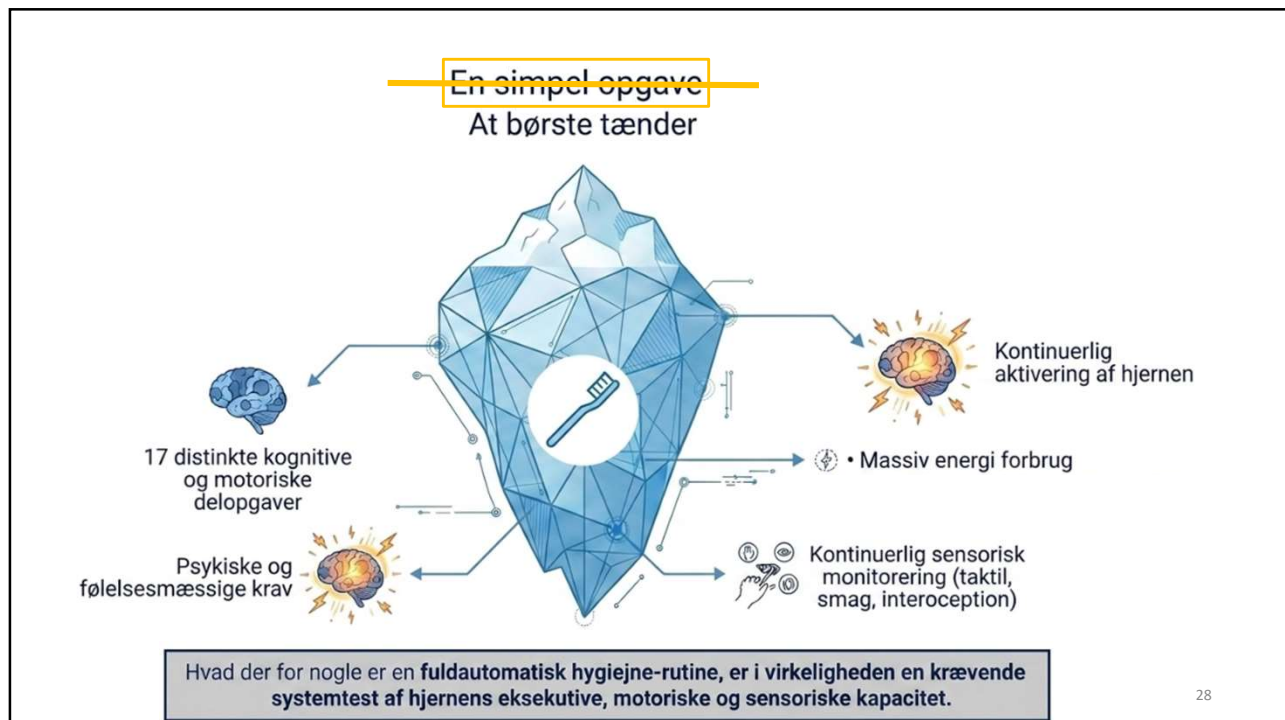
Forskellige årsager – forskellige strategier

- Kognitive evner som planlægning, arbejdshukommelse (at kunne have flere bolde i luften på én gang), initiering.
  - Visuelle hjælpemidler som støtte: Brug af piktogrammer og rutinekort hjælper med at strukturere tandbørstningens trin og skabe forudsigelighed.
  - Tandbørste med timer
  - Alarm som påmindelse
- Sensorisk sensitivitet
  - Sensorisk venlige mundplejeprodukter: Brug af smagsfri tandpasta, ekstra bløde børstehår og manuelle tandbørster. Musik i ørerne under tandbørstning.
- Følelsesmæssige reaktioner
  - Vide, at man ikke er hysterisk / doven e.l., selvunderstøttende tilgange (anerkendelse, accept)

Ann-Marie Low 2024

26

26

28

28

Midlertidig opsummering

- Tandbørstning er komplekst – og det giver god mening fra et hjernemæssigt perspektiv, at det er en udfordrende opgave for voksne med autisme
- Tandbørstningsudfordringer er et meget underbelyst område hos voksne med autisme, og det har potentielt store konsekvenser
- Både voksne med autisme og fagpersoner har noget viden – men den er hverken samlet eller lettilgængelig! Dermed svært
  - for fagpersoner at være behjælpelige med strategier
  - for voksne med autisme selv at kunne søge viden.
- Vil I være med til at gøre en stor forskel? I inviteres hermed 😊

Formålet med forskningsprojektet

Den faglige måde at sige det på 😊

- At belyse i hvilken grad tandbørstning er en udfordring for voksne autister, og i givet fald hvorfor
- At udvikle en beskrivelse af potentielt effektive strategier
- Hvis muligt 'what works for whom' – er der bestemte strategier, som virker bedre til bestemte udfordringer?

Tandbørstningsprojekt

- Lige nu – meget hypotetisk / teoretisk – vi mangler grundlæggende viden!

32

Tandbørstningsprojekt

37

Nu kommer I på banen!

- Vi håber, mange af jer finder undersøgelsen interessant
- Og vi håber, I vil overveje at udfylde et spørgeskema:
  - Autist, over 18 år
  - Pårørende til autist over 18 år
  - Fagperson, som arbejder med voksne autister

Erfaringsudveksling om tandbørstning

- 2 minutter summen alene eller med sidemanden
  - Hvis man ønsker at tale med sidemanden, så indiker med hånden
- 5 minutter i plenum

Spørgsmål

- Spørgsmål / kommentarer til oplægget?

SIKON 2026: Team for ADHD og Autisme

40

40

Tak!!!!

Til

- Vores patienter, særligt deltagerne i fokusgruppeinterviews
- Vores kollegaer
- Sanne i Redcap
- Autismeforeningen

SIKON 2026: Team for ADHD og Autisme

41

41

Referencer (1)

- Barbosa, M. A., Lotito, M. C. F., Masterson, D., Pastura, G., de Souza, I. P., Tavares-Silva, C. M., & Castro, G. F. B. A. (2022). *Autistic spectrum disorder children and adolescents' oral health characteristics: Scoping review*. International Journal of Developmental Disabilities. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/20473869.2022.2092936>
- Billa, A. L., Sukhabogi, J. R., Doshi, D., Jummala, S., & Turaga, S. S. (2023). *Correlation of self-esteem with oral hygiene behaviour and oral health status among adult dental patients*. Annali di Igiene, 35(5), 397–408.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Fallea, A., Vetri, L., L'Episcopo, S., Bartolone, M., Zingale, M., Di Fatta, E., d'Albenzio, G., Buono, S., Roccella, M., & Elia, M. (2024). *Oral health and quality of life in people with autism spectrum disorder*. Journal of Clinical Medicine, 13(17), 5179. <https://doi.org/10.3390/jcm13175179>
- Firmino RT, Granville-Garcia AF, Paiva SM, Campos PH, Oliveira AV, Diniz MB. (2022). Shame from smiling and speaking due to oral health problems in Brazilian adolescents: a nationwide population-based study. *Pesqui Bras Odontopediatria Clín Integr*. e210188. <https://doi.org/10.1590/pboci.2022.068>
- Mirsky, L. B., Rogo, E. J., & Gurenlian, J. R. (2021). *Oral care experiences of young adults with autism spectrum disorder*. Journal of Dental Hygiene, 95(4), 41–50.

Referencer (2)

- Natarajan, P., Madanian, S., & Marshall, S. (2025). *Investigating the link between oral health conditions and systemic diseases: A cross-sectional analysis*. Scientific Reports, 15, 10476. <https://doi.org/10.1038/s41598-025-92523-6>
- da Silva, S. N., Gimenez, T., Souza, R. C., Mello-Moura, A. C. V., Raggio, D. P., Morimoto, S., Lara, J. S., Soares, G. C., & Tedesco, T. K. (2017). *Oral health status of children and young adults with autism spectrum disorders: Systematic review and meta-analysis*. European Archives of Paediatric Dentistry, 18(1), 17–36.
- Sami, W., Ahmad, M. S., Shaik, R. A., Miraj, M., Ahmad, S., & Molla, M. H. (2024). *Oral health statuses of children and young adults with autism spectrum disorder: An umbrella review*. Journal of Clinical Medicine, 13(1), 59. <https://doi.org/10.3390/jcm13010059>
- Yin, W., Ludvigsson, J. F., Liu, Z., Roosaar, A., Axéll, T., & Ye, W. (2017). Inverse association between poor oral health and inflammatory bowel diseases. *Clinical Gastroenterology and Hepatology*, 15 (4): 525-531, ISSN 1542-3565, <https://doi.org/10.1016/j.cgh.2016.06.024>.

THANK YOU

Ann-Marie Low 2026